

ภาคผนวก ง

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

นางสาวฉัตรดาวัลย์ มีทอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำนำ

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ
มีความรัก ความผูกพันและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์
ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น
ต่อไปในอนาคต ตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นอันมีคุณค่าที่ได้รับ
การถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษให้คงอยู่สืบไป

หลักสูตรท้องถิ่นฉบับนี้ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาและอัตรา
เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล แผนการจัด
การเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรท้องถิ่นนี้ไปเป็นแนวทางใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ อัตราเวลาเรียนของกลุ่ม
สาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ศักดิ์วัลย์ มีทอง

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในหมวด 4 หน้าที่ของชาวไทย มาตรา 69 ระบุว่า “บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์ ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น” และในหมวด 5 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 81 ระบุว่า “พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ” ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ” อีกทั้งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มุ่งพัฒนาคนไทยให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษา ต่อและการประกอบอาชีพ จึงมีการกำหนดจุดหมายขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยได้มีจุดหมายประการหนึ่งที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ซึ่งหลักสูตรแกนกลาง เป็นเพียงกรอบกว้างๆ ของการจัดการศึกษา ไม่สามารถสะท้อนภาพ ความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน และความต้องการของผู้เรียน อันจะ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์ อันยาวนานกว่า 1800 ปีมาแล้ว เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญ โดยมีพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของภาคใต้ และยังมีแหล่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่ควรอนุรักษ์และสืบสานเอาไว้ โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับชาวนครศรีธรรมราช ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าที่ได้ รับการสืบทอดกันมา อันได้แก่ ความเชื่อต่าง ๆ ประเพณีวันสารทเดือนสิบ หนังตะลุง มโนราห์

เป็นต้น ที่แฝงไว้ด้วยคติธรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้สูญหายได้หากไม่เห็นความสำคัญและช่วยกันอนุรักษ์ไว้ ดังนั้นจึงควรนำเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และร่วมกันสืบสานต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำเรื่องราวในท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน โดยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความรัก ความภาคภูมิใจ ร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นอันมีคุณค่าให้คงอยู่สืบไป

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. วิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
5. รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
6. บอกข้อคิดที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
7. สรุปความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
8. ร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชให้คงอยู่สืบไป

โครงสร้างเนื้อหาและอัตราเวลาเรียน

หน่วย การเรียนรู้ที่	เนื้อหา	อัตราเวลาเรียน (ชั่วโมง)
1	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอน ความเชื่อ - การบูชาพระธาตุ - การไหว้เจ้าที่	4
2	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี - ประเพณีวันสารทเดือนสิบ - ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ	4
3	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น - ภาษาถิ่น - นิทานพื้นบ้าน	4
4	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะพื้นบ้าน - มโนราห์ - การเล่นของเด็ก	4
5	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ - การทำมีดกรุงหยัน - การคิดคบายาง	4

เวลาเรียน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้กำหนดเวลาเรียนจำนวน 20 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง เป็นเวลา
2 สัปดาห์

แนวการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดแนวการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และนำบุคคลในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่ผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. ห้องสมุด
5. วิทยากรท้องถิ่น
6. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

การวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ วิธีการวัด เครื่องมือ ผู้ประเมิน และเกณฑ์ ดังนี้

วิธีการวัด

- การสังเกต
- การตรวจผลงาน

เครื่องมือ

- แบบบันทึกการสังเกต
- แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้
- แบบประเมินผลงาน
- แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ ค่านิยม และ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบวัดเจตคติ

ผู้ประเมิน

- ครู
- นักเรียน
- ผู้ปกครอง

เกณฑ์

- การสังเกต
 - แบบบันทึกการสังเกต
 - 0 หมายถึง ต้องปรับปรุง
 - 1 หมายถึง ปานกลาง
 - 2 หมายถึง ดี
 - แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม
 - 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นเด่นชัด
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นปานกลาง
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นน้อย

➤ การตรวจผลงาน

- แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้
- แบบประเมินผลงาน

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

➤ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ได้คะแนนร้อยละ 60 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์

➤ แบบวัดเจตคติ

- คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีเจตคติในทางที่ดีอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แผนการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การกำหนดเนื้อหาและอัตราเวลาเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอนและความเชื่อ

แผนการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
1	การบูชาพระธาตุ	2
2	การไหว้เจ้าที่	2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอนและความเชื่อ

เรื่อง การบูชาพระธาตุ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การบูชาพระธาตุ เป็นการสักการบูชาพระบรมสารีริกธาตุ โดยการนำสิ่งของต่างๆ ไปถวายเป็นเครื่องสักการบูชาพระบรมธาตุ ซึ่งถือกันว่าผู้ใดได้กระทำการสักการบูชาพระบรมธาตุ ย่อมเกิดสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร)

1. อธิบายความเป็นมาของการบูชาพระธาตุได้ (ข้อ 1)
2. บอกข้อคิดที่ได้จากคติความเชื่อเรื่องการบูชาพระธาตุได้ (ข้อ 6)
3. อภิปรายเกี่ยวกับคติความเชื่อเรื่องการบูชาพระธาตุได้ (ข้อ 1)

สาระการเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอนและความเชื่อ

❖ การบูชาพระธาตุ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

กิจกรรม	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม 1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องต่างๆ 2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการบูชาสิ่งที่ควรบูชา 3. ให้นักเรียนดูภาพวัดพระธาตุ แล้วสนทนาเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องการบูชาพระธาตุ	- ภาพวัดพระธาตุ
ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 4. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารและใบความรู้เกี่ยวกับเรื่องการบูชาพระธาตุ	- เอกสาร / ใบความรู้
ขั้นที่ 3 ขั้นนักเรียนทำงานกลุ่ม 5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ทำกิจกรรมตามใบงานเรื่องการบูชาพระธาตุ ครูสังเกตการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม เลือกตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ ครูเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น	- ใบงาน - เอกสาร / ใบความรู้ - ห้องสมุด
ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ 6. ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติตามกิจกรรมครบถ้วนหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร แล้วซักถาม	- ใบงาน
ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม 7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการบูชาพระธาตุ	- ใบความรู้ - ใบงาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	เกณฑ์
1. การสังเกต	- แบบบันทึกการสังเกต - แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม	- ครูผู้สอน - นักเรียน - ผู้ปกครอง	0 หมายถึง ต้องปรับปรุง 1 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง ดี 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นเด่นชัด 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นปานกลาง 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นน้อย
2. การตรวจผลงาน	- แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้ - แบบประเมินผลงาน		0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ใบความรู้

เรื่อง การบูชาพระธาตุ

พุทธศาสนิกชนทั่วภาคได้ถือกันว่า พระบรมธาตุเจดีย์ที่ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นปูชนียสถานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่แท้จริงแห่งสมเด็จพระโคตมศาสดาผู้มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือกันว่าผู้ใดได้กระทำสักการบูชาพระบรมธาตุแห่งนี้ ย่อมเกิดสิริมงคลแก่ตนและครอบครัวอย่างหาที่สุดมิได้ จึงได้เกิดงานบุญอย่างหนึ่ง คือ การนำสิ่งของมีค่าไปถวายเป็นเครื่องสักการบูชาพระบรมธาตุ ซึ่งเรียกกันตามภาษาถิ่นว่า “บูชาพระธาตุ” หรือเรียกสั้นๆ ว่า “ชาพระธาตุ”

สิ่งของที่มีผู้นำมาถวายมีหลายประเภทด้วยกัน อาทิ ต้นไม้เงินต้นไม้ทองมงคลวัตถุและเครื่องรางของขลัง เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องประดับอันมีค่า ศิลปวัตถุและโบราณวัตถุ ตลอดจนสิ่งของที่แปลกหรือพิศดารมหัศจรรย์ สิ่งของที่นำมาบูชาพระบรมธาตุเหล่านี้ บ้างก็ถวายเพื่อเป็นพุทธบูชา ด้วยเชื่อว่าจะได้กุศลสูง บ้างก็นำสิ่งของที่เป็นผลผลิตจากการประกอบอาชีพของตนมาบูชาพระบรมธาตุเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในการประกอบอาชีพ เช่น ช่างทองนำทองรูปพรรณมาบูชา ช่างถมนำเครื่องถมมาบูชา ชาวนาชาวสวนนำเครื่องมือในการทำสวนทำนา หรือรูปจำลองผลผลิตของตนมาบูชา บ้างก็นำสิ่งของที่ตนตั้งใจสรรหาวัสดุที่ดีที่สุดมาทำขึ้นอย่างสุดฝีมือมาบูชาพระบรมธาตุ ดังที่มักพูดกันว่า “หว่ายมือ” (ถวายฝีมือ) ที่นำมาบูชาเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วก็มีทั้งที่จัดทำเป็นพิเศษ หรือนำทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวของผู้ตายมาบูชา นอกจากนี้ก็มีของที่นำมาบูชาเพื่อแก้บน หรือนำมาบูชาเพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งนั้นไม่เป็นมงคล หากเก็บไว้ในบ้านเรือนจะให้โทษแก่ผู้คนและทรัพย์สินสมบัติในครอบครัว เป็นต้น

ใบงาน
เรื่อง การบูชาพระธาตุ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารและใบความรู้ เรื่อง การบูชาพระธาตุ
2. สรุปสาระสำคัญลงในใบงาน
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่.....

1. ประวัติความเป็นมาของการบูชาพระธาตุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ยกตัวอย่างสิ่งของที่นำไปบูชาพระธาตุ

.....

.....

.....

.....

.....

3. บอกข้อคิดที่ได้จากคติความเชื่อ เรื่อง การบูชาพระธาตุ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสังเกต

ชื่อ - สกุล	รายการสังเกต															รวม	ผล	
	ตั้งใจเรียน			รับผิดชอบ			กล้าแสดงออก			มีส่วนร่วม			ความพยายาม				การประเมิน	
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2		ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

0 หมายถึง ต้องปรับปรุง

1 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง ดี

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ - สกุล	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล	
	สรุปถูกต้อง			บันทึกครบถ้วน			สะอาดสวยงาม			เป็นระเบียบ			เสร็จทันเวลา				การประเมิน	
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2		ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินผลงาน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สวขงาม เป็นระเบียบ			ร่วมมือ ทำงาน			เสร็จ ทันเวลา				การประเมิน	
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2		ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน

2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ ค่านิยม

และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นเด่นชัด
 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นปานกลาง
 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นน้อย

ผู้ประเมิน ☐ ประเมินตนเอง ☐ เพื่อนประเมิน ☐ ครู ☐ ผู้ปกครอง

พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับการปฏิบัติ		
	1	2	3
1. ให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน			
2. ซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียนหรือในเรื่องต่างๆ			
3. ใช้คำถามว่าทำไม เพราะอะไร เพื่อหาเหตุผล			
4. ศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ในชุมชน			
5. อ่านหนังสืออื่นๆ ทั้งหนังสือประเภทสารความรู้และบันเทิง			
6. อ่านหนังสือหลายๆ เล่มในการศึกษาค้นคว้าแต่ละวิชา			
7. จัดเวลาสำหรับการอ่านหนังสือทุกวัน			
8. ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นที่สนใจของสังคม อยู่เสมอทางสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ			
9. ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้แต่ละเรื่อง นอกจากอ่านหนังสือแล้วยังใช้วิธีการอื่นๆ อีก เช่น ดูโทรทัศน์ ซักถามผู้รู้			
10. เลือกอ่านหนังสือ ชมรายการโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์			
11. สรุปข้อความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าด้วยคำพูดภาษาของตนเอง ให้เข้าใจง่าย			
12. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อความรู้ที่ศึกษาค้นคว้า			
13. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในชีวิตรประจำวัน			
14. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นในเรื่องต่างๆ			
15. สรุปข้อคิด ข้อสังเกตจากการศึกษาค้นคว้าจากกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอนและความเชื่อ
เรื่อง การไหว้เจ้าที่
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การไหว้เจ้าที่ เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงการเคารพต่อดวงวิญญาณของเจ้าของพื้นที่
ดั้งเดิม ด้วยการตั้งเครื่องสังเวยบวงสรวงเช่นไหว้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร)

1. อธิบายความเป็นมาของการไหว้เจ้าที่ได้ (ข้อ 1)
2. บอกข้อคิดที่ได้จากคติความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าที่ได้ (ข้อ 6)
3. อภิปรายเกี่ยวกับคติความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าที่ได้ (ข้อ 1)
4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติความเชื่อมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง
เหมาะสม (ข้อ 5)

สาระการเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ คำสอนและความเชื่อ

❖ การไหว้เจ้าที่

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

กิจกรรม	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม 1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องต่างๆ 2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความเป็นมาด้านความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าที่ ขั้นที่ 2 ขั้นสอน 3. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารและใบความรู้เกี่ยวกับเรื่องการไหว้เจ้าที่ ขั้นที่ 3 ขั้นนักเรียนทำงานกลุ่ม 4. ให้นักเรียนสังเกตการสาธิตเกี่ยวกับการไหว้เจ้าที่จากวิทยากรในห้องเรียน แล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ 5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ทำกิจกรรมตามใบงานเรื่องการไหว้เจ้าที่ ครูสังเกตการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม เลือกตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ ครูเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจผลงานและทดสอบ 6. ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติตามกิจกรรมครบถ้วนหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร แล้วซักถาม ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม 7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าที่	- เอกสาร / ใบความรู้ - ใบงาน - เอกสาร / ใบความรู้ - วิทยากรในห้องเรียน - ใบงาน - ใบความรู้ - ใบงาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	เกณฑ์
1. การสังเกต	- แบบบันทึกการสังเกต - แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม	- ครูผู้สอน - นักเรียน - ผู้ปกครอง	0 หมายถึง ต้องปรับปรุง 1 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง ดี 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นเด่นชัด 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นปานกลาง 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นน้อย
2. การตรวจผลงาน	- แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้ - แบบประเมินผลงาน		0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ใบความรู้ เรื่อง การไหว้เจ้าที่

การไหว้เจ้าที่ เป็นพิธีกรรมการขอขนาและแสดงการระต๋อดวงวิญญาณของเจ้าของพื้นที่ดั่งเดิม เช่น เจ้าของที่บ้าน เจ้าของที่เรือกสวนไร่นา เจ้าของที่ของสัตว์เลี้ยง เป็นการรำลึกถึงพระคุณ ด้วยการตั้งเครื่องสังเวทบางสรวงเช่นไหว้ โดยเฉพาะการปลูกบ้านใหม่ ต้องขอขนาเช่นไหว้เจ้าที่เดิมเสียก่อน จึงจะอยู่เย็นเป็นสุข

อุปกรณ์ในการไหว้เจ้าที่มีดังนี้

1. เครื่องบูชา มีรูปเทียน ข้าวตอกดอกไม้ หมากพลู เชื่อกันว่าเจ้าที่เป็นผู้ที่ชรามากแล้ว หมากพลูนิยมตะบันเสียก่อน

2. เครื่องสังเวท มีขนมสังขยา ขนมแดง ขนมขาว เหล้า ข้าว เป็ด ไก่

3. ศาลที่ตั้งเครื่องสังเวท จัดเป็นแผงด้วยลายขัด ทำด้วยดอกไม้ไฟหรือดอกทางศาลจัดค่าง่าง กว้างยาวประมาณ 1 ศอก ใช้เสาไม้กลมขนาดนิ้วหัวแม่มือ 4 เสา ปักลงบนพื้นดิน สูงจากพื้นประมาณครึ่งศอก วางแผงบนเสา ทำบันไดด้วยไม้ระก้าเสียบด้วยไม้ 3 ชั้น วางลาดระหว่างแผงกับพื้นดินสำหรับเจ้าที่เดินขึ้นนั่งบนศาล

ปูใบตองบนศาล แล้ววางเครื่องบูชาสังเวท รายเรียงกันไป รูปก็ก้าน เทียนก็เล่ม ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอน การปลูกศาลนิยมทำเฉพาะไหว้เจ้าที่บ้าน ไหว้เจ้าที่ไร่นา ไหว้เจ้าที่คอกสัตว์เลี้ยงนิยมใส่ในถาด เป็ดไก่คัมทั้งตัว ไม่ฆ่าแหละออกเป็นชิ้น บางคนบนเจ้าที่คอกวัวไว้ว่า ถ้าปีนี้ขายวัวได้ราคาดี ให้เจ้าที่กินไก่ปากทอง เขาเอาแหวนทองคำสวมปากไก่ แล้วยกไปตั้งสังเวทพร้อมทั้งขวดเหล้า เมื่อกล่าวอธิษฐานวิงวอน และประกาศคำสังเวทแล้ว หมอจะกล่าวว่า เมื่อท่านอิมหนาสำราญแล้วลูกหลานจะขอเคนขอขนา แล้วนำเป็ดไก่ไปกินเป็นกับแกล้มเหล้า แต่ไหว้เจ้าที่บ้าน เจ้าที่ไร่นา แยกเครื่องสังเวทออกเป็นกองๆ ไม่มีใครขอเคนขอขนาไปกิน เหลือเป็นอาหารของนกของกา ไหว้เจ้าที่บ้าน เจ้าที่ไร่นา นิยมทำในเวลาเช้า แต่ไหว้เจ้าที่คอกสัตว์เลี้ยง นิยมทำเวลาพลบค่ำ ทำในวันอังคารกับวันเสาร์โดยเลือกเอาวันใดวันหนึ่ง

ใบงาน

เรื่อง การไหว้เจ้าที่

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารและใบความรู้ เรื่อง การไหว้เจ้าที่
2. สรุปสาระสำคัญลงในใบงาน
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่.....

1. ความเป็นมาของการไหว้เจ้าที่

2. ยกตัวอย่างอุปกรณ์ในการไหว้เจ้าที่

3. บอกข้อคิดที่ได้จากคติความเชื่อ เรื่อง การไหว้เจ้าที่

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ - สกุล	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล การประเมิน	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สะอาด สวยงาม			เป็น ระเบียบ			เสร็จ ทันเวลา				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2			

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินผลงาน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สวยงาม เป็นระเบียบ			ร่วมมือ ทำงาน			เสร็จ ทันเวลา				การประเมิน	
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2		ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน

2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

การกำหนดเนื้อหาและอัตราเวลาเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

แผนการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
3	ประเพณีวันสารทเดือนสิบ	2
4	ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ	2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

เรื่อง ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ประเพณีวันสารทเดือนสิบ เป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแก่บรรพบุรุษ และญาติมิตรผู้ล่วงลับไปแล้ว

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร)

1. อธิบายความเป็นมาของประเพณีวันสารทเดือนสิบได้ (ข้อ 1)
2. อภิปรายเกี่ยวกับประเพณีวันสารทเดือนสิบได้ (ข้อ 1)
3. สรุปความสำคัญของประเพณีวันสารทเดือนสิบได้ (ข้อ 7)
4. เสนอแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีวันสารทเดือนสิบได้ (ข้อ 8)
5. จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ประเพณีวันสารทเดือนสิบได้ (ข้อ 8)

สาระการเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

❖ ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 4 MAT

กิจกรรม	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้
กิจกรรมที่ 1 ประเพณีที่น่าเรียนรู้ 1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประเพณีที่สำคัญในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากนั้นตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันบอกประเพณีที่สำคัญในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีอะไรบ้าง 2. ให้นักเรียนจัดกลุ่มสนทนา กลุ่มละ 5 คน สนทนาในหัวข้อ “ประเพณีที่สำคัญในจังหวัดนครศรีธรรมราช” 3. ให้นักเรียนแต่ละคนจัดทำบันทึกการสนทนา กิจกรรมที่ 2 สืบสานประเพณีวันสารทเดือนสิบ 4. ให้นักเรียนดูวิดีโอ และศึกษาหนังสือ เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับประเพณีวันสารทเดือนสิบ 5. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้จากการดูวิดีโอและศึกษาใบความรู้เรื่องประเพณีวันสารทเดือนสิบ 6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานเรื่อง “ประเพณีวันสารทเดือนสิบ” กิจกรรมที่ 3 รู้แล้วช่วยบอกต่อ 7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีวันสารทเดือนสิบ 8. ให้แต่ละกลุ่มออกแบบโคยอิสระ และค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม กิจกรรมที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำแผ่นพับมานำเสนอ แลกเปลี่ยนกันวิจารณ์ผลงานเกี่ยวกับจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุงแก้ไข ความเหมือน ความแตกต่างกับผลงานของกลุ่มตนเอง 10. ให้นักเรียนเก็บรวบรวมผลงานไว้ในแฟ้มสะสมผลงานกลุ่ม	- ภาพประเพณีที่สำคัญ - วิดีโอเรื่องประเพณีวันสารทเดือนสิบ - หนังสือ - เอกสาร / ใบความรู้ - ห้องสมุด - ใบงาน - หนังสือ / เอกสาร - ใบความรู้ / ใบงาน - แผ่นพับ - แผ่นพับ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	เกณฑ์
1. การสังเกต	- แบบบันทึกการสังเกต - แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม	- ครูผู้สอน - นักเรียน - ผู้ปกครอง	0 หมายถึง ต้องปรับปรุง 1 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง ดี 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นเด่นชัด 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นปานกลาง 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นน้อย
2. การตรวจผลงาน	- แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้ - แบบประเมินผลงาน		0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ใบความรู้
เรื่อง ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

“ทำบุญเหอ	ทำบุญวันสารท
ยกหมรับดับถาด	ไปร้องไปฮา
พองลาหนมแห้ง	ตักแดงตักตา
ไปร้องไปฮา	สาเคเวทนาปรต...เหอ”

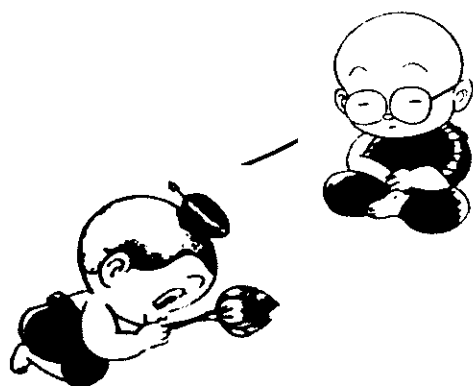
งานบุญสารทเดือนสิบตรงกับวันแรม 14 ค่ำ และ 15 ค่ำ เดือน 10 (ประมาณปลายเดือนกันยายนถึงต้นเดือนตุลาคม) เป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่สำหรับชาวเมือง นครศรีธรรมราช ประเพณีสารทเดือนสิบเกิดจากคติความเชื่อว่าเป็นบรรดาญาติพี่น้องที่ได้ล่วงลับไปแล้วนั้น ผู้ที่มีบาปมีกรรมต้องไปทนทุกข์ทรมานเป็นเปรตอยู่ในอบายภูมิ พญายมบาลผู้ทำหน้าที่ลงทัณฑ์ในยมโลกจะได้ปลดปล่อยเปรตเหล่านี้ให้มาเยี่ยมโลกเขื่อนลูกหลาน พร้อมทั้งรับส่วนกุศลที่ลูกหลานอุทิศให้เพียงปีละครั้ง คือ ในวันบุญสารทเดือนสิบ แรม 14 ค่ำ และ 15 ค่ำ เดือน 10 เมื่อถึงวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 11 ก็ต้องกลับไปรับโทษทัณฑ์ตามเดิม บรรดาผีเปรตเหล่านี้ ถ้าไม่มีใครทำบุญให้ คอนเดินทางกลับก็จะเก็บใบไม้ใส่พกกกลับไป แล้วไปรยใบไม้นั้นไปพลาง ตาปแข่งลูกหลานและคนในตระกูลที่ละเลยเพิกเฉยไปพลาง

พิธีเริ่มตั้งแต่วันแรม 13 ค่ำ เดือน 10 วันนี้ถือเป็นวันจ่าย บรรดาพ่อค้าแม่ขายจะนำสินค้าของตนมาวางจำหน่าย ทั้งของสด ของแห้ง พืชผักผลไม้

วันแรม 14 ค่ำ เดือน 10 คือวันยกหมรับ ชาวนครศรีธรรมราชจะจัดสำรับด้วยอาหารประเภทต่าง ๆ ที่ขาดไม่ได้คือ ขนม 5 อย่าง ได้แก่ ขนมหอง คือหมาขจะให้เป็นแพฟอง ล่องลอยพาบุรพชนล่วงข้ามห้วงมหรณพ ขนมลา ให้เป็นแพพรณ เครื่องนุ่งห่ม ขนมงหรือบางครั้งก็ใช้ขนมไข่ปลา ให้เป็นเครื่องประดับ ขนมบ้า ก็ให้บุรพชนใช้เป็นลูกสะบ้าสำหรับเล่นรับสงกรานต์ และสุดท้าย ขนมติข่า ก็ไว้ให้เพื่อเป็นเบี้ยสำหรับใช้สอย ที่ยอดตำรับนั้นมีน้ำบรรจุไว้ในภาชนะย่อมด้วย อาหารอื่น

นอกเหนือไปจากนี้จะมีในสำหรับหรือไม่ก็ได้ แต่ที่นิยมว่าควรจะมีก็ได้แก่ อาหารแห้ง เช่น ข้าวสาร ปลาเค็ม เนื้อเค็ม หอม กระเทียม พริก เกลือ น้ำตาล ตะไคร้ ข่า และ พืชผลต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด ถั่วลิสง มะพร้าว เผือก มัน เป็นต้น รวมไปถึงยาสามัญ ประจำบ้านด้วย จะเห็นได้ว่าล้วนเป็นอาหารที่เก็บไว้ได้นาน ทั้งนี้เพื่อเป็นเสบียง ระหว่างที่พระจำพรรษา และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การจัดสำรับนั้นนอกจากจะมีสิ่งของครบแล้ว รูปแบบการตกแต่งสำรับก็เป็นเรื่องที่คนเมืองนครไม่มองข้าม ต่างคนจะต่างจัดสำรับเป็นรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ถนัดและเห็นงาม แต่ไม่ว่าจะเป็น รูปแบบใดก็ตาม สำรับหรือหมับต้องมียอดสูงแหลมขึ้นไปเสมอ

เมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ก็จะมีพิธียกหมับดาบทย หรือนำอาหารไปวางไว้ ตามใต้ต้นไม้หรือริมกำแพงวัดสำหรับผีไม่มีญาติ เมื่อพระสวดบังสุกุลอุทิศส่วนกุศล เรียบร้อยแล้ว เด็ก ๆ รวมทั้งผู้ใหญ่ที่เฝ้ารอก็จะกรูเข้าไปแย่งชิงอาหารในหมับหรือ สำรับที่ชาวบ้านนำมาวางไว้ ด้วยเชื่อว่าอาหารเหล่านี้กินแล้วได้กุศลแรง พิธีนี้เรียกว่า พิธี “ชิงเปรต”

ใบงาน
เรื่อง ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารและใบความรู้ เรื่อง ประเพณีวันสารทเดือนสิบ
2. สรุปสาระสำคัญลงในใบงาน
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่.....

1. ความเป็นมาของประเพณีวันสารทเดือนสิบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความสำคัญของประเพณีวันสารทเดือนสิบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ยกตัวอย่างอาหารที่นำไปจัดหมักรับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสังเกต

ชื่อ - สกุล	รายการสังเกต															รวม	ผล การประเมิน	
	ตั้งใจ เรียน			รับ ฝึกชอบ			กล้าแสดง ออก			มี ส่วนร่วม			ความ พยายาม				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2			

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

0 หมายถึง ต้องปรับปรุง

1 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง ดี

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ - สกุล	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สะอาด สวยงาม			เป็น ระเบียบ			เสร็จ ทันเวลา				การประเมิน	
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2		ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินผลงาน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล การประเมิน	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สวยงาม เป็นระเบียบ			ร่วมมือ ทำงาน			เสร็จ ทันเวลา				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2			

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

เรื่อง ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เป็นงานประเพณีที่สำคัญและถือปฏิบัติกันมาช้านานแล้ว โดยจัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง คือในวันมาฆบูชา วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 และในวันวิสาขบูชา วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เป็นประจำทุกปี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร)

1. อธิบายความเป็นมาของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุได้ (ข้อ 1)
2. อภิปรายเกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุได้ (ข้อ 1)
3. สรุปความสำคัญของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุได้ (ข้อ 7)
4. เสนอแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุได้ (ข้อ 8)

สาระการเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

❖ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้วิธีเรียน (Learn How To Learn)

กิจกรรม	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้
ขั้นเกริ่นนำ 1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ 2. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการไปร่วมงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ขั้นประสบการณ์ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ศึกษาเอกสารและใบความรู้เรื่องประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ 4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานเรื่องประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ขั้นสะท้อนความคิด 5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ขั้นทฤษฎี 6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่องประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ขั้นนำไปใช้ 7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายกลุ่มว่านักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุได้อย่างไรบ้าง ขั้นสรุป 8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ	- ภาพประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ - เอกสาร / ใบความรู้ - ใบงาน - ห้องสมุด - ใบงาน - ใบความรู้ - ใบงาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัด	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน	เกณฑ์
1. การสังเกต	- แบบบันทึกการสังเกต - แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม	- ครูผู้สอน - นักเรียน - ผู้ปกครอง	0 หมายถึง ต้องปรับปรุง 1 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง ดี 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นเด่นชัด 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นปานกลาง 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะนั้นน้อย
2. การตรวจผลงาน	- แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้ - แบบประเมินผลงาน		0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ใบความรู้ เรื่อง ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

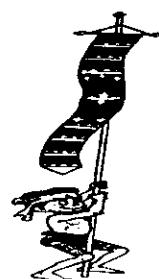
ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เป็นประเพณีที่เกิดจากความเชื่อของชาวนครศรีธรรมราชที่ว่า ถ้าจะทำบุญ ให้ได้บุญจริง ๆ ต้องทำบุญต่อพระพุทธองค์ หรือ ไกล่ชิดพระพุทธองค์มากที่สุด พระบรมธาตุเจดีย์จึงเป็นเสมือนตัวแทนขององค์พระพุทธเจ้า เพราะว่าภายในพระเจดีย์เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ อย่างไรก็ตาม ยังมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับประเพณีนี้ว่า ในสมัยโบราณประมาณปี พ.ศ.1773 ขณะที่กษัตริย์สามพี่น้อง คือ พระเจ้าศรีธรรมมาโสกราช พระเจ้าจันทรภาณุ และพระเจ้าพงษาสुरา กำลังเตรียมการสมโภชพระบรมธาตุ ก็พอดีพระบฏ ซึ่งเป็นผ้าแถบใหญ่ยาวผืนหนึ่ง ถูกคลื่นซัดมาขึ้นที่ชายหาดอำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช ชาวบ้านได้เก็บผ้านั้นไปซักทำความสะอาดแล้วถวายพระเจ้าศรีธรรมมาโสกราช พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศหาเจ้าของ จึงทรงทราบว่า ผู้เป็นเจ้าของคือกลุ่มชาวพุทธประมาณร้อยคนที่เดินทางมาจากหงสาวดี เพื่อนำพระบฏไปบูชาพระพุทธบาทที่ลังกา ทว่าระหว่างที่เดินทางมากลางทะเลนั้นเกิดพายุเรือแตก มีผู้รอดชีวิตมาได้ราวสิบคนเท่านั้น พระเจ้าศรีธรรมมาโสกราชทรงเสนอให้นำพระบฏนั้นไปห่มองค์พระบรมธาตุ ผู้เป็นเจ้าของผ้าพระบฏก็อนุโมทนาด้วย จากนั้นชาวนครศรีธรรมราชก็ได้ถือปฏิบัติตามประเพณีมาจนถึงปัจจุบัน

ก่อนถึงวันสำคัญดังกล่าว ชาวนครศรีธรรมราชและจังหวัดใกล้เคียงจะพร้อมใจกันนำผ้าแถบซึ่งมีอยู่ 3 สี ได้แก่ สีขาว สีแดง สีเหลือง มีความขาวนัยร้อยเมตร และจัดเป็นขบวน โดยให้ผู้ร่วมขบวนถือผ้าที่คลี่ไปตามความยาว ไปพันรอบฐานองค์พระบรมธาตุ หลังจากเวียนประทักษิณครบ 3 รอบแล้ว ประเพณีนี้จัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง คือในวันมาฆบูชา วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งจะมีพิธีกวนข้าวมธุปายาสในวัดมหาธาตุด้วย และในวันวิสาขบูชา คือ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ซึ่งตรงกับวันสมโภชพระบรมธาตุ

ในงาน
เรื่อง ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารและใบความรู้ เรื่อง ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ
2. สรุปสาระสำคัญลงในใบงาน
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่.....

- ## 1. ความเป็นมาของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

[illegible]

2. ความสำคัญของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสังเกต

ชื่อ - สกุล	รายการสังเกต															รวม	ผล การประเมิน	
	ตั้งใจ เรียน			รับ ผิดชอบ			กล้าแสดง ออก			มี ส่วนร่วม			ความ พยายาม				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2			

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

0 หมายถึง ต้องปรับปรุง

1 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง ดี

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจบันทึกสาระการเรียนรู้

ชื่อ - สกุล	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สะอาด สวยงาม			เป็น ระเบียบ			เสร็จ ทันเวลา				การประเมิน	
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2		ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินผลงาน

กลุ่มที่	รายการปฏิบัติ															รวม	ผล การประเมิน	
	สรุป ถูกต้อง			บันทึก ครบถ้วน			สวยงาม เป็นระเบียบ			ร่วมมือ ทำงาน			เสร็จ ทันเวลา				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2			

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ มีดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง ปฏิบัติครบถ้วน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

การกำหนดเนื้อหาและอัตราเวลาเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น

แผนการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
5	ภาษาถิ่น	2
6	นิทานพื้นบ้าน	2